

Н. О. Нагорна,
А. О. Шовкова-Альохіна

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ЗАСОБАМИ ХУДОЖНЬО-ДИЗАЙНЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Анотація. У статті розглянуто ключові аспекти розвитку інноваційної культури засобами художньо-дизайнерської діяльності з акцентом на значущості впровадження сучасних дизайнерських підходів та елементів народної творчості у процес освіти. Дослідження висвітлює важливість інноваційної культури як фундаменту для стимулювання креативності, гнучкого мислення та адаптивності студентів до швидко змінюваних умов сучасного професійного середовища. Основну увагу у статті приділено необхідності стимулювання індивідуального творчого підходу серед здобувачів освіти як критичному аспекту для розвитку інноваційної культури. Акцентується на тому, що художньо-дизайнерські дисципліни надають студентам інструментарій для креативного вираження, що сприяє не лише розширенню їхніх професійних горизонтів, а й формуванню глибшого розуміння інноваційних процесів. Розкрито роль художньо-дизайнерських дисциплін у формуванні інноваційних компетенцій, зокрема здатності до генерації нових ідей, розроблення ефективних рішень та втілення інноваційних проєктів. Досліджено методи активізації творчого потенціалу студентів через залучення до практичної діяльності, як-от виконання колажів, ескізів і розроблення дизайнерських концепцій. У дослідженні підкреслено, що залучення студентів до вирішення реальних дизайнерських завдань, які вимагають від них застосування здобутих знань та творчого мислення, є ефективним способом підготовки майбутніх фахівців, здатних ініціювати і реалізовувати інновації. Така підготовка сприяє вирішенню конкретних проєктних завдань, розвитку вмінь критично оцінювати наявні рішення та пропонувати альтернативні шляхи їх удосконалення. У статті наголошено на необхідності створення сприятливих умов для всебічного розвитку інноваційної культури у закладах освіти, що вимагає ефективної взаємодії між викладачами та студентами, спрямованої на розкриття індивідуального творчого потенціалу кожного учасника освітнього процесу. Висвітлено, що інтеграція художньо-дизайнерських дисциплін сприяє не лише набуттю студентами професійних знань та навичок, а й формуванню здатності до інноваційної діяльності, важливої для успішної адаптації в динамічному інноваційному середовищі.

Ключові слова: інноваційна культура, художньо-дизайнерська діяльність, дизайнерські компетенції, методи активізації, професійна підготовка.

Постановка проблеми. У контексті стрімкого розвитку технологій і постійних змін сучасного світу виникає гостра потреба в адаптації та інноваційному перетворенні усіх сфер людської діяльності. Особлива роль у цьому процесі належить розвитку інноваційної культури, яка стає визначальним чинником успіху на національному

та міжнародному рівнях. Відповідно важливого значення набуває інтеграція художньо-дизайнерської діяльності, яка не тільки сприяє естетичному розвитку особистості, а й формує необхідні уміння для інноваційної діяльності.

Художньо-дизайнерська діяльність, будучи одним з ключових елементів розвитку творчих здібностей, відіграє вирішальну роль у формуванні та вдосконаленні інноваційної культури

здобувачів освіти. Це стосується як виховання художньо-естетичної культури та смаку, так і розвитку творчої уяви, образного мислення та здатності до аналітичної роботи з художніми творами. Такий підхід сприяє формуванню у молоді компетенцій, необхідних для пошуку нестандартних рішень, розвитку нових ідей, що є фундаментальним для інноваційної діяльності.

За Й. Ітеном [1], професійна майстерність і вміння, набуті через художню діяльність, відіграють суттєву роль у формуванні здатності до творчого самовираження та інноваційного мислення. Це підтверджує тезу про те, що художньо-дизайнерська діяльність є не просто мистецтвом, а механізмом розвитку вмінь, необхідних для ефективної інноваційної діяльності.

З огляду на зазначене дослідження проблеми особливостей розвитку інноваційної культури засобами художньо-дизайнерської діяльності вимагає комплексного підходу. Такий підхід повинен включати аналіз наявних методик, розроблення нових стратегій навчання та виховання, які сприятимуть інтеграції художньої та дизайнерської складових у процес формування інноваційної культури. Значення цього дослідження полягає у визначенні шляхів оптимізації освітнього процесу з метою максимального розвитку творчого та інноваційного потенціалів у здобувачів освіти, що, у свою чергу, сприятиме підвищенню загальної інноваційної активності суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій у сфері дизайну та художньо-дизайнерської освіти демонструє значний інтерес до різноманітних аспектів цієї тематики. Як українські, так і зарубіжні вчені розглядають широкий спектр питань — від теоретичних основ до прикладних аспектів дизайнерської діяльності, включаючи проєктну культуру, естетику, графічний дизайн, глобалізаційні процеси, а також методологічні та гуманітарно-художні проблеми дизайну.

Серед важливих робіт у цій галузі можна виокремити дослідження В. Сидоренка, присвячене проєктній культурі, естетиці дизайнерської творчості та значенню дизайну у формуванні сучасного візуального простору. В. Косів зосереджує увагу на проблемах графічного дизайну та впливі глобалізаційних процесів на дизайнерську діяльність. П. Татаївський розкриває теорію та історію дизайну, наголошуючи

на історичному контексті розвитку дизайнерських напрямів та їх суспільному значенні. Особливої уваги заслуговують роботи О. Вишневецької, яка досліджує дизайн як засіб розвитку творчих здібностей особистості, а також Є. Лазарева, який вивчає дизайн як техноестетичну систему, що інтегрує технологічні та естетичні аспекти. Методологічні та гуманітарно-художні проблеми дизайну висвітлені у працях О. Генісарецького, який аналізує взаємозв'язок між дизайном і культурними традиціями.

Важливий аспект досліджень, що стосується урахування етнокультурного середовища в дизайні, представлений у розвідках В. Тименка. Ця лінія досліджень підкреслює значення національних традицій у формуванні унікальних дизайнерських рішень. Проблему формування художньо-дизайнерських знань і вмінь детально розглянули у своїх наукових працях О. Гервас, Н. Знамеровська, І. Савенко, П. Татаївський, В. Трофімчук, М. Фішер, В. Шпільчак. Вони висвітлили різні методики та підходи до навчання, що сприяють розвитку дизайнерської компетентності та творчого мислення.

У своїх дослідженнях учені акцентують на важливості інтеграції художньо-дизайнерської освіти у ширший контекст культурного та технологічного розвитку суспільства, вказуючи на потребу гармонійного поєднання технічних знань і творчих здібностей. Особливу увагу вони приділяють необхідності адаптації освітніх програм до сучасних вимог ринку праці та змінюваних соціально-культурних умов.

Мета статті полягає у виявленні та аналізі ключових аспектів, які визначають роль художньо-дизайнерської діяльності у формуванні та розвитку інноваційної культури в сучасному освітньому контексті.

Основний матеріал дослідження. Розвиток інноваційної культури в Україні є ключовим чинником сталого розвитку та інтеграції країни у глобальний інноваційний простір. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» [2], прийнятий 16 січня 2003 року з подальшими змінами, покликаний стимулювати розвиток інновацій у різних сферах економіки та соціального життя. Цей нормативно-правовий акт визначає стратегічні напрями інноваційної політики та закладає основу для формування ефективної системи підтримки інноваційної діяльності на державному рівні.

Дослідження В. Балабанова [3, с. 389], представлене в матеріалах Третьої міжнародної науково-теоретичної конференції «XXI століття: альтернативні моделі розвитку суспільства. Третя світова теорія», акцентує на необхідності формування інноваційної культури суспільства як передумови досягнення сталого соціально-економічного розвитку. Автор визначає інноваційну культуру як систему цінностей, норм і орієнтирів, яка сприяє стимулюванню креативності, відкритості до нововведень та готовності до ризику.

С. Биконя у своїй статті «Інноваційна культура — умова реалізації інноваційної політики» підкреслює, що інноваційна культура є фундаментальною умовою для успішної реалізації інноваційної політики країни. Автор вважає, що без створення відповідного культурного середовища, яке заохочує інноваційну активність, будь-які спроби держави стимулювати розвиток інновацій залишаться малоефективними [4].

Розвиток інноваційної культури в контексті підготовки здобувачів освіти стає пріоритетним напрямом у формуванні сучасної освітньої стратегії, особливо у сфері трудового навчання та технологій. Центральне місце у цьому процесі належить інтеграції дисциплін художньо-дизайнерського спрямування, що сприяє не лише збагаченню професійних знань і навичок студентів, але й розвитку творчих здібностей та індивідуальності. Такий підхід відповідає ключовим вимогам новітньої української освітньої доктрини, яка акцентує на необхідності формування у студентів готовності до саморозвитку, самоактуалізації та ефективної адаптації до динамічних умов сучасного інноваційного середовища.

Інтеграція художньо-дизайнерських компонентів у освітній процес відкриває нові горизонти для студентів, надає їм можливість виявити власний творчий потенціал та реалізувати індивідуальні професійні інтереси. Це сприяє не лише глибшому розумінню предметної сфери, а й формуванню критичного мислення, здатності до інновацій та творчої адаптації до змін. Таким чином процес навчання перетворюється з традиційного заучування на динамічний творчий пошук, в якому кожен студент має змогу розвивати власні ідеї та втілювати їх у життя.

Значення цього підходу полягає також у його відповідності сучасним викликам освітньої

галузі, де важливими є не тільки передача знань, а й формування у студентів навичок постійного самовдосконалення, креативності, здатності до інноваційного мислення та професійного зростання. Це, у свою чергу, забезпечує випускників необхідними компетенціями для успішної кар'єри у сфері трудового навчання та технологій, а також сприяє розвитку інноваційної культури в освітньому середовищі та за його межами.

Аналіз наукових праць, зокрема досліджень К. Байдалюка, Н. Дубової та Н. Чупріної, вказує на вагомий внесок художньо-дизайнерської освіти у розвиток інноваційної культури. Значення цього аспекту освіти стає особливо актуальним у контексті сучасних вимог до освітнього процесу, який вимагає інтеграції технологічних новацій та творчих підходів. Основою сучасного дизайну є створення унікальних та інноваційних продуктів, що можливе лише за умови гармонійного поєднання традиційних художніх методів із сучасними цифровими інструментами і технологіями. У дослідженні К. Байдалюка акцентується на теоретичних підходах до формування дизайнерської культури в учнів, що передбачає не тільки набуття практичних навичок, а й розвиток здатності критично мислити та креативно підходити до вирішення задач [5, с. 68]. Н. Дубова у своєму дослідженні підкреслює, що дизайнерська діяльність є ефективним засобом розвитку творчого потенціалу учнів, оскільки спонукає їх до творчого пошуку та самовираження [6, с. 60]. Н. Чупріна та Т. Струмінська у навчальному посібнику «Сучасні технології дизайн-діяльності» [7] розглядають практичні аспекти застосування новітніх технологій у процесі навчання, що сприяють набуттю студентами важливих професійних навичок і розвивають здатність до інновацій.

Креативність як ключовий елемент інноваційної культури у художньо-дизайнерському контексті підкреслює важливість новаторського підходу до сприйняття та трансформації звичного середовища у щось оригінальне та унікальне [8]. Це вимагає від здобувачів освіти технічних навичок, креативного мислення та здатності до інновацій, які можна розвивати через систематичне навчання та практику.

З урахуванням аналізу представлених наукових праць можна визначити, що розвиток інноваційної культури в освітньому середовищі вимагає цілісного підходу до інтеграції

дизайнерської освіти. Цей процес передбачає не лише навчання основ дизайну та художньої праці, а й залучення студентів до активної творчої діяльності, спрямованої на реалізацію індивідуальних проєктів із застосуванням сучасних технологій та інноваційних підходів. Важливим аспектом є формування у студентів глибокого розуміння взаємозв'язку між традиційними художніми техніками та сучасними технологіями, що дає змогу створювати інноваційні вироби з урахуванням естетичних, функціональних та екологічних вимог сучасності [9]. Розвиток креативності та інноваційного мислення, як наголошується у дослідженнях, стає можливим через виконання завдань, які стимулюють творчий пошук, експериментування та прагнення до вдосконалення.

У контексті цих праць важливо підкреслити роль викладачів, які повинні не лише передавати знання, а й мотивувати студентів до самостійного вивчення нових технологій, методів і підходів у дизайні. Водночас важливим є створення умов для критичного аналізу та оцінки власних робіт студентів, що сприяє розвитку вмінь рефлексії та самооцінки.

Отже, розвиток інноваційної культури через художньо-дизайнерську освіту вимагає комплексного підходу, який передбачає інтеграцію теоретичних знань і практичних навичок, стимулювання творчого мислення та інноваційної діяльності, а також формування відповідального ставлення до використання ресурсів і впливу дизайнерських рішень на навколишнє середовище.

Вивчення досліджень Л. Гриценко та Т. Саєнко [10, с. 130], Ю. Срібної [11, с. 98] та Є. Турікової [12, с. 121] проливає світло на значущість інтеграції традицій народної творчості України та художньо-дизайнерських компонентів у сучасний освітній процес. Ці роботи акцентують на важливості розвитку інноваційної культури через залучення до вивчення та творчого застосування народних традицій і сучасних дизайнерських підходів у навчальному процесі. Освітні програми, що включають дисципліни з декорування, дизайну, технологій художнього розпису, ресайклінгу й апсайклінгу, визначені як ключові елементи цього процесу, надають студентам унікальну можливість для розвитку візуального смаку, естетичного оцінювання, а також стимулюють інноваційний пошук

у сфері дизайну та виробництва. Ці дослідження підкреслюють, що виконання колажів, ескізів та проєктів є не лише методом навчання, а й потужним інструментом мотивації студентів до глибшого дослідження дизайнерської сфери, сприяє розкриттю та реалізації творчого потенціалу. Це, у свою чергу, сприяє формуванню інноваційної культури, в якій знання та навички, здобуті у процесі освіти, можуть бути ефективно застосовані в умовах швидкоплинного інноваційного середовища. Інтеграція художньо-дизайнерських дисциплін у професійну підготовку майбутніх спеціалістів виходить за межі звичайного навчального процесу, відкриваючи перед студентами простір для самореалізації, самовдосконалення та професійного зростання. Такий підхід не тільки забезпечує розвиток необхідних компетенцій, а й формує у студентів готовність до інновацій, креативного мислення та здатність ефективно адаптації до змінних умов сучасного професійного середовища.

Особлива увага у цих роботах приділена значенню традицій народної творчості України як фундаменту для розвитку дизайнерської культури. Вивчення та творче застосування народних традицій, їх інтеграція з сучасними дизайнерськими технологіями дає змогу створювати оригінальні вироби, що відображають національну ідентичність у контексті глобальних дизайнерських тенденцій. Такий синтез сприяє формуванню унікальної дизайнерської мови, здатної виразити культурні особливості України через інноваційні дизайнерські рішення.

З огляду на аналіз наукових праць, присвячених інтеграції традицій народної творчості України та сучасних художньо-дизайнерських підходів у освітній процес, можна дійти висновку про значний внесок такого синтезу у формування інноваційної культури. Реалізація комплексних освітніх програм, які поєднують традиційні та інноваційні підходи у дизайні, вже продемонструвала свою ефективність у сприянні гармонійному розвитку креативного потенціалу та здатності до інноваційного мислення студентів. Значення такої інтеграції не обмежується підвищенням професійних компетенцій студентів, натомість відіграє критичну роль у розвитку інноваційної культури в сучасному освітньому середовищі. Використання традиційних народних технік у поєднанні з сучасними дизайнерськими методами не лише сприяє культурному збагаченню студентів,

а й формує у них відкритість до експериментів, критичне мислення та готовність до прийняття і впровадження нововведень.

Отже, залучення до активної творчої діяльності через роботу з колажами, ескізами та проектами, що містять елементи народної творчості та сучасного дизайну, виявляється ефективним для розкриття творчого потенціалу та стимулювання інноваційної активності студентів. Цей підхід забезпечує комплексний розвиток особистості і сприяє формуванню у студентів відповідального ставлення до культурної спадщини та сучасних викликів інноваційного розвитку.

Практична орієнтація дисциплін, які входять до навчального плану майбутніх вчителів трудового навчання та технологій, має вирішальне значення у формуванні їхніх професійних компетенцій. Зокрема, на заняттях з дисципліни «Технологічний практикум» студенти опановують різноманітні техніки, які є невід'ємною частиною процесу проектування, та вивчають технологічні особливості виготовлення виробів. Навички роботи з різними конструкційними матеріалами, методи обробки окремих елементів виробів і розуміння послідовності виробничих процесів стають основою для реалізації їхнього художньо-дизайнерського потенціалу.

Цілісна система навчання, яка передбачає поступове ускладнення завдань, спрямована на розвиток практичних навичок і творчих здібностей студентів. Після розроблення ескізу на початкових етапах, наприклад у межах дисципліни «Ресайклінг та апсайклінг в дизайні», студенти розпочинають створення дедалі більш складних виробів, що вимагає від них застосування ширшого спектра технологій. Кожен етап навчання мотивує студентів до виявлення індивідуальності та інноваційного мислення, сприяючи тим самим практичній реалізації ідей.

Очікувані результати навчання охоплюють розуміння майбутніми вчителями трудового навчання та технологій концепцій сталого розвитку, знання технік апсайклінгу та ресайклінгу для їх використання в освітньому процесі, вміння створювати навчальні проекти, що сприяють формуванню в учнів уявлень про екологічно відповідальне споживання. Також важливою є здатність майбутніх учителів інтегрувати екологічні та соціальні аспекти в навчальний процес, розробляти та реалізовувати освітні

проекти, засновані на використанні екологічно чистих матеріалів і технологій.

Так, практична підготовка майбутніх вчителів трудового навчання та технологій є фундаментом для формування у них готовності до інноваційної діяльності. Вона дає змогу розвивати необхідні професійні навички, сприяє формуванню у студентів системного підходу до викладання, здатності мотивувати учнів до творчого пошуку та самостійного вирішення практичних завдань, що є важливою складовою інноваційного освітнього процесу.

Під час вивчення дисципліни «Технологія художнього розпису» майбутні вчителі трудового навчання та технологій засвоюють комплекс тем, які сприяють виготовленню оригінальних виробів, де синтезуються сучасність і традиції. Основою для розвитку інноваційної культури є практичні завдання, що охоплюють вивчення традиційних технік художнього розпису, розроблення ескізів виробів у певних стилях, колекцій виробів з художнім розписом, а також створення сучасних предметів з використанням традиційних мотивів.

Очікувані результати навчання передбачають демонстрацію студентами знань основних технологічних прийомів художнього розпису, вміння визначати ключові історичні етапи розвитку традиційного українського розпису, характеризувати регіональні особливості технології розпису, володіння традиційними прийомами оздоблення різноманітних виробів, а також уміння застосовувати здобуті знання у своїй майбутній професійній діяльності.

Програма занять розкривається через низку тем, кожна з яких спрямована на розвиток певних навичок і компетенцій. Вона включає історичний огляд розвитку технології художнього розпису, вивчення основних технологій розпису побутових виробів, знайомство з інструментами, матеріалами й основними принципами роботи з ними. Композиційні особливості формотворення виробів, основні етапи проектування художніх виробів, зміст і форма орнаментів, тектонічно-композиційні особливості декоративного панно, а також різноманітні техніки художнього розпису, включаючи писанкарство, розпис на дерев'яних та скляних поверхнях, а також розписування керамічних виробів і правила роботи з фарбами для кераміки є основою практичної підготовки студентів.

Такий підхід сприяє глибокому осмисленню традиційного та сучасного у художньому розписі, виховує у студентів здатність до творчого пошуку, інноваційного мислення та вміння адаптувати традиційні техніки до сучасних вимог і тенденцій. Це, у свою чергу, готує майбутніх вчителів трудового навчання та технологій до ефективного викладання, забезпечує передачу знань і вмінь наступним поколінням на високому рівні професіоналізму та креативності.

Дисципліна «Декорування художніх виробів» має на меті забезпечити майбутніх учителів трудового навчання та технологій комплексними знаннями та практичними навичками, необхідними для ефективного опанування мистецтва художнього декорування. Очікувані результати навчання охоплюють розуміння та застосування загальнотехнічної термінології, знання видів конструкційних матеріалів і методів їх оброблення, а також глибоке осмислення теоретичних основ графічної підготовки, оформлення креслень та проектно-конструкторської документації.

Студенти повинні володіти різноманітними техніками й інноваційними технологіями створення об'єктів мистецтва, розуміти основи формотворення, колористики, орнаментики та технології художньої обробки матеріалів. Важливими є навички застосування як традиційних, так і новітніх видів художнього оброблення матеріалів, вміння виготовляти вироби декоративно-ужиткового мистецтва та технічної творчості з використанням традицій українського народу та сучасних технологій.

Програма занять включає два змістовні модулі. Перший модуль «Основи декорування художніх виробів» висвітлює теми, що стосуються формоутворення, орнаментального та сюжетного декорування, методів оздоблення та опорядження виробів, контролю якості художніх виробів, а також основ колористики в декорі. Другий модуль «Декорування художніх виробів інтер'єрного призначення» охоплює техніки декорування виробів інтер'єрного призначення, імітації текстури матеріалів художніх виробів та догляду за ними.

Ця дисципліна має на меті не тільки надати теоретичні знання, але й розвинути практичні навички студентів у виготовленні художніх виробів, що відображають синергію сучасних технологій і традиційного мистецтва. Важливо, щоб студенти вміли добирати інструменти, матеріали

й обладнання, враховувати проектно-технологічну документацію виробу та забезпечувати дотримання санітарно-гігієнічних вимог і норм охорони праці під час роботи. Такий підхід дасть змогу майбутнім учителям ефективно передавати свої знання та навички учням, сприятиме розвитку творчих здібностей та інноваційного мислення в контексті технологічної освіти.

У процесі формування інноваційної культури серед майбутніх педагогів особливе місце належить художньо-дизайнерській діяльності, яка відіграє ключову роль у розвитку творчих здібностей та інноваційного мислення. Важливим аспектом є надання студентам можливості проявити індивідуальний підхід у вирішенні практичних завдань, що сприятиме не тільки засвоєнню фахових знань, а й формуванню власної унікальної візії у сфері дизайну та технологій. Творчий пошук і прагнення до покращення наявних результатів стають невід'ємними елементами інноваційної культури особистості, що має вирішальне значення у професійному зростанні майбутніх педагогів. Цей процес передбачає як виконання стандартних завдань, так і стимулювання студентів до експериментування, пошуку нетрадиційних рішень і розвитку новаторських ідей, які можуть бути втілені у навчальному процесі та під час роботи з учнями.

Особливості розвитку інноваційної культури через художньо-дизайнерську діяльність передбачають залучення студентів до роботи над реальними проектами, що дає їм змогу застосовувати теоретичні знання на практиці, вивчати нові матеріали та технології, розробляти та реалізовувати власні дизайнерські концепції. Такий підхід сприяє технічному і творчому розвитку студентів, формує вміння критично мислити й адаптуватися до швидкозмінних умов сучасного світу.

Викладання художньо-дизайнерських дисциплін має на меті інтеграцію знань з різних сфер, від теорії мистецтва та дизайну до практичного застосування сучасних технологій, для забезпечення всебічного розвитку майбутніх учителів. Це допомагає студентам розширити професійний горизонт і стати ініціаторами інновацій у сфері трудового навчання та технологій, готовими до впровадження новітніх підходів і методів у навчальний процес.

Отже, розвиток інноваційної культури серед студентів педагогічних спеціальностей за допомогою художньо-дизайнерської

діяльності є ключовим елементом сучасної освітньої програми, спрямованої на підготовку спеціалістів, здатних ефективно викладати і розвивати інноваційну освіту.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Висновки, отримані під час дослідження особливостей розвитку інноваційної культури засобами художньо-дизайнерської діяльності у контексті підготовки здобувачів освіти педагогічних спеціальностей, демонструють значущість інтегрованого підходу до освітнього процесу. Цей підхід допомагає розвинути фахові знання і практичні навички, формує у студентів здатність до творчого мислення, інноваційного пошуку й ефективної адаптації до сучасних викликів. Проаналізовано, що застосування художньо-дизайнерських методів у навчанні майбутніх педагогів сприяє поглибленню знань у сфері трудового навчання та технологій, виховує потребу в постійному саморозвитку та самовдосконаленні, що лягає в основу формування інноваційної культури, яка є визначальною для сучасної освітньої парадигми.

Подальші дослідження у цій сфері мають охоплювати аналіз впливу художньо-дизайнерської діяльності на розвиток креативності та інноваційного мислення у студентів, а також оцінювання ефективності застосування такого підходу в реальній педагогічній практиці.

У підсумку варто зауважити, що інтеграція художньо-дизайнерських методів у процес підготовки студентів-педагогів відкриває нові перспективи для розвитку освітньої системи, підвищення якості педагогічної підготовки та формування у студентів готовності до інноваційної діяльності.

Список використаних джерел

1. Іттен Й. Наука дизайну та форми. Вступний курс, який я викладав у Баугаузі та інших школах. Київ : ArtHuss, 2021. 136 с.
2. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні : Закон України від 16.01.2003 р. № 433-IV зі змінами, внесеними згідно із Законом від 16.10.2012 р. № 5460-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 2–3. Ст. 41.
3. Балабанов В. О. До проблеми формування інноваційної культури суспільства. *XXI століття: альтернативні моделі розвитку суспільства. Третя світова теорія* : матеріали Третьої міжнар. наук.-теор. конф. (21–22 травня 2004 р.). Ч. 1. / за ред. Г. П. Балабанової. Київ : Фенікс, 2004. С. 388–391.

4. Биконя С. Інноваційна культура — умова реалізації інноваційної політики. *Персонал*. 2006. № 4. URL: <http://personal.in.ua/article.php?id=266>
5. Байдалюк К. Теоретичні підходи до формування дизайнерської культури в учнів профільної школи. *Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку* : матеріали XXXV Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 21 вересня 2017 р. Переяслав-Хмельницький, 2017. Вип. 35. С. 67–70.
6. Дубова Н. В., Харитоновна В. В. Дизайнерська діяльність як засіб розвитку творчого потенціалу учнів на уроках технології. *Освіта та педагогічна наука*. 2016. № 2 (165). С. 59–65.
7. Чуприна Н. В., Струмінська Т. В. Сучасні технології дизайн-діяльності : навч. посіб. Київ : КНУТД, 2017. 416 с.
8. Гардабхадзе І. А. Інновації у дизайні: ролі, тенденції, управління, ефективність : монографія. Київ : КНУКіМ, 2019. 178 с.
9. Основи дизайну та художня праця : навч.-метод. посіб. / уклад. А. Г. Івершинь Одеса : Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, 2022. 203 с.
10. Гриценко Л., Саєнко Т. Вивчення традицій народної творчості України в закладах позашкільної освіти. *Педагогічні науки*. 2022. № 79. С. 129–135.
11. Гриценко Л., Срібна Ю. Особливості методики викладання освітніх компонентів художньо-дизайнерського спрямування майбутнім здобувачам вищої освіти. *Витоки педагогічної майстерності*. Полтава : Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, 2022. Вип. 29. С. 97–106. (Серія «Педагогічні науки»).
12. Tuyrikova O. Theory and methods of artistic and design activity. *European Science*. 2023. 1(sge23-01). Pp. 115–143. DOI: <https://doi.org/10.30890/2709-2313.2023-23-01-004>

References

1. Itten, Y. (2021). *Nauka dizajnu ta formy. Vstupnyi kurs, yakyi ya vykladav u Bauhausi ta inshykh shkolakh [The science of design and form. The basic course at the Bauhaus]*. Kyiv : ArtHuss [in Ukrainian].
2. Zakon Ukrainy Pro priorytetni napriamy innovatsiinoi diialnosti v Ukraini : vid 16.01.2003 r. № 433-IV zi zminamy, vnesenymy zghidno iz Zakonom vid 16.10.2012 p. № 5460-VI [Law of Ukraine on priority areas of innovative activity in Ukraine dated 16.01.2003 № 433-IV as amended by Law dated 16.10.2012 p. № 5460-VI]. (2014). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy — Bulletin of Verkhovna Rada of Ukraine*, 2–3, 41 [in Ukrainian]
3. Balabanov, V. O. (2004) Do problemy formuvannia innovatsiinoi kultury suspilstva [To the problem

- of forming an innovative culture of society]. H. P. Balabanova (Ed.). *XXI stolittia: alternatyvni modeli rozvytku suspilstva. Tretia svitova teoriia — XXI century: alternative models of social development. Third world theory: Proceedings of the 3rd International Scientific and Theoretical Conference. (Part 1).* (Pp. 388–391). Kyiv : Feniks [in Ukrainian].
4. Bykonja, S. (2006). Innovatsiina kultura — umova realizatsii innovatsiinoi polityky [Innovative culture — a condition for the implementation of innovative policy]. *Personal — Personnel*, 4. Retrieved from <http://personal.in.ua/article.php?id=266> [in Ukrainian].
 5. Baidaliuk, K. (2017). Teoretychni pidkhody do formuvannia dyzainerskoj kultury v uchniv profilnoi shkoly [Theoretical approaches to the formation of design culture in students of a specialized school]. *Vitchyzniana nauka na zlami epokh: problemy ta perspektyvy rozvytku — Domestic science at the turn of the era: problems and perspectives for development: Proceedings of the 35th All-Ukrainian Scientific and Practical Conference. (Issue 35).* (Pp. 67–70). Pereiaslav-Khmelnytskyi [in Ukrainian].
 6. Dubova, N. V., & Kharytonova, V. V. (2016). Dyzainerska diialnist yak zasib rozvytku tvorchoho potentsialu uchniv na urokakh tekhnolohii [Design activity as a means of developing students' creative potential in technology lessons]. *Osvita ta pedahohichna nauka — Education and Pedagogical Sciences*, 2 (165), 59–65 [in Ukrainian].
 7. Chuprina, N. V., & Struminska, T. V. (2017). *Suchasni tekhnolohii dyzain-diialnosti [Modern technologies of design activities]*. Kyiv : KNUVD [in Ukrainian].
 8. Hardabkhadze, I. A. (2019). *Innovatsii v dyzaini: roli, tendentsii, upravlinnia, efektyvnist [Innovations in design: roles, trends, management, effectiveness]*. Kyiv : KNUKiM [in Ukrainian].
 9. Ivershyn, A. H. (Ed.). (2022). *Osnovy dyzainu ta khudozhnia pratsia [Basics of design and artistic work]*. Odesa : Pivdenoukrajnskyi natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni K. D. Ushynskoho [in Ukrainian].
 10. Hrytsenko, L., & Saienko, T. (2022). Vychennia tradytsii narodnoi tvorchosti Ukrainy v zakladakh pozashkilnoi osvity [Studying the traditions of folk art of Ukraine in out-of-school education institutions]. *Pedahohichni nauky — Pedagogical Sciences*, 79, 129–135 [in Ukrainian].
 11. Hrytsenko, L., & Sribna, Yu. (2022). Osoblyvosti metodyky vykladannia osvitnikh komponentiv khudozhno-dyzainerskoho spriamuvannia maibutnim zdobuvacham vyshchoi osvity [Peculiarities of the methodology of teaching educational components of art and design to future students of higher education]. *Vytoky pedahohichnoi maisternosti — Origins of Pedagogical Skills*, 29, 97–106 [in Ukrainian].
 12. Turykova, O. (2023). Theory and methods of artistic and design activity. *European Science*. 1(sge23-01), 115–143. DOI: <https://doi.org/10.30890/2709-2313.2023-23-01-004>

N. O. Nahorna,
A. O. Shovkova-Alokhina

FEATURES OF THE DEVELOPMENT OF INNOVATIVE CULTURE BY MEANS OF ARTISTIC AND DESIGN ACTIVITIES

Abstract. *The article examines the key aspects of the development of innovative culture by means of artistic and design activities, emphasizing the importance of introducing modern design approaches and elements of folk art into the education process. The study highlights the importance of innovative culture as a foundation for stimulating creativity, flexible thinking and adaptability of students to the rapidly changing conditions of the modern professional environment. The main focus of the article is on the need to stimulate an individual creative approach among students, recognizing this as a critical aspect for the development of an innovative culture. It is emphasized that art and design disciplines provide students with tools for creative expression, which contributes not only to the expansion of their professional horizons, but also to the formation of a deeper understanding of innovation processes. The role of art and design disciplines in the formation of innovative competencies, in particular the ability to generate new ideas, develop effective solutions and implement innovative projects, is revealed. Special attention is paid to methods of activating the creative potential of students by involving them in practical activities, which include making collages, sketches and developing design concepts. The study emphasizes that the involvement of students in solving real design tasks that require them to apply the acquired knowledge and creative thinking is an effective way of training future specialists who are able to initiate and implement innovations. Such training contributes not only to solving specific project tasks, but also to the development of the ability to critically evaluate existing solutions and propose alternative ways of improving them. The article emphasizes the need to create favorable conditions for the comprehensive development of innovative culture in educational institutions, which requires effective interaction between teachers and students, aimed at revealing the individual creative potential of each participant in the educational process.*

It is highlighted that the integration of art and design disciplines contributes not only to students' acquisition of professional knowledge and skills, but also to the formation of their ability to innovate, which is important for successful adaptation in a dynamic innovative environment.

Keywords: *innovative culture, art and design activity, design competencies, activation methods, professional training.*

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ

Нагорна Наталія Олександрівна — канд. пед. наук, асистентка кафедри теорії і методики технологічної освіти, Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, м. Полтава, Україна, tala.nagorna@gmail.com; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0017-9496>

Шовкова-Альохіна Анна Олександрівна — аспірантка кафедри основ виробництва та дизайну, асистентка кафедри теорії і методики технологічної освіти, Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, м. Полтава, Україна, anna.oleksandrivna01@gmail.com; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2588-9224>

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

Nahorna N. O. — PhD in Pedagogy, Assistant of the Department of Theory and Methodology of Technological Education, Poltava V. G. Korolenko National Pedagogical University, Poltava, Ukraine, tala.nagorna@gmail.com; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0017-9496>

Shovkova-Alokhina A. O. — Graduate Student of the Department of Fundamentals of Production and Design, Assistant of the Department of Theory and Methodology of Technological Education, Poltava V. G. Korolenko National Pedagogical University, Poltava, Ukraine, anna.oleksandrivna01@gmail.com; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2588-9224>

Стаття надійшла до редакції / Received 01.03.2024